

The summary

The state of the art about prepositions does not provide unambiguous and satisfactory answer as for the nature of the category preposition. Linguists generally classify prepositions as lexical words or non-lexical words serving only grammatical functions. In grammar books prepositions are presented in relation to other grammatical categories rather than as a separate category. One of the possible approaches offering the methodology for finding an answer to the question about what the preposition is itself constitutes Cognitive Grammar. In this cognitive view prepositions are characterized as atemporal relations by virtue of their relational profile.

The presented dissertation titled *Searching for category structure of the English prepositions **with** and **by**: a Cognitive Grammar approach* aims at answering the question about the nature of the two English prepositions: **with** and **by**. The analyses conducted from cognitive perspective, rooted in Langacker's Cognitive Grammar provide evidence in support of the thesis that **with** as well as **by** can be classified as individual categories. Each of the two categories is characterised by their individual semantic structure comprising schemas sanctioning its uses. In the work it is accepted that the base in searching for the most schematic representation of the prepositions **with** and **by** is the general schema of the category preposition proposed by Turewicz (2005) and which is cohesive with Langacker's view (1987, 1991). Thus, it is posited that the meaning structure of each of the two prepositions can be represented by a highly abstract schema which comprises all the uses of **with** and **by** in English.

In the first chapter of the present work, a review of some non-cognitive approaches introduces the problem matter of English prepositions in this work. Here, it is presented what is the impact of traditional views on more contemporary attitudes and the way the non-cognitive approaches are reflected in some didactic sources. The didactic application of the structuralists' and generativists' attitudes to language, and more precisely to prepositions indicate that prepositions are the matter of grammatical structure.

The survey of non-cognitive approaches is followed by a review of cognitive studies on that matter in Chapter II. The presentation of the most influential cognitive works rooted in the field of cognitive linguistics results in the conclusion that although they are all

cognitive studies, they vary considerably. The divergences pertain to the methods as well as the conclusions.

Cognitive Grammar is presented individually from other cognitive approaches in Chapter III. Langacker's approach is devoted a more detailed characteristics because the analyses conducted in the present work are carried out within the scope of Cognitive Grammar. The category preposition in Cognitive Grammar profiles atemporal relations; all predications are either nominal or relational. The relational ones comprise two groups, the processual predications and the atemporal predications. The atemporal category preposition can be conceived as a schematic network of senses based on empirical data. The structure of the English prepositions *with* and *by* is analysed from that perspective, and the structure of each of the two complex categories is presented as a conceptual / semantic schema.

The analyses presented in Chapter IV of this work start with the identification of the most salient and schematic figures of the relations, namely a schematic trajector and a schematic landmark. I accepted Langacker's standpoint that the trajector of *with* is situated in the neighbourhood of its landmark. The collected language data and the analyses of the interdependencies between the schematic figures of trajector and landmark allowed me to modify and precise the type of the relation. A more specific identification of the area which Langacker calls 'neighbourhood' revealed that the position of the landmark creates in fact its dominium, the area of trajector – landmark interaction. In the case of the preposition *with* I posit that the interaction in the atemporal relation between the nominal landmark and the nominal or relational trajector is the relation of direct contact between the participating elements. The phrase 'direct contact' is understood as the lack of intervening elements between the schematic trajector and landmark entities, regardless of the factual distance separating them. Thus, the category structure *with* expressing schematic contact pertains to the semantic content of the subject preposition and incorporates all the possible meaning schemas of its uses.

In the case of the preposition *by* (ChapterV) I also accepted Langacker's standpoint as the base. Nevertheless, the analysis of the language material allowed me to modify it slightly. Langacker observes that *by* is one of the morphemes expressing periphrasis and that it emphasizes the active role of its object. Additionally, the linguist indicates that the landmark of *by* functions also as the trajector of a nominalised verb. In the effect of the

synthesis of Langacker's observations concerning the characteristics of *by* and the features of the most salient relational figures i. e., landmark and trajector, I define the schematic meaning of the complex category *by*. Thus, as I observe on the basis of linguistic data analyses, bearing in mind one of the characteristic features of trajector figure which is its ability to move or being active, in the process of semantic integration the processual trajector becomes the landmark of *by*; it preserves its active function in the trajector – landmark relation on the level of a sentence. In consequence, the observations allowed me to posit the concept of impact encoded in the relation *by* because the concept, in my humble opinion, grasps the character of the active role of the landmark. The function of the landmark is to create the dominium facilitating the existence of the trajector – landmark interaction. Thus, I discovered that although similarly as in the case of *with*, trajector and landmark share the same dominium it does not mean that they stay in contact. In other words, I postulate that in the case of the preposition *by*, the type of trajector – landmark interaction is not the realation of direct contact. Instead, although the contact between the figures is inevitable, it is by no means direct contact; the type of the contact is indirect. Consequently, on the basis of my observations, I formulate the definition of the schematic meaning of *by*; the preposition profiles the trajector – landmark atemporal relation within a dominium of the landmark's impact. The type of the interaction is called *impact* as the landmark's activity facilitates the trajector's existence within the dominium.

The analyses conducted in the presented work showed that in the case of both prepositions, i. e., *with* and *by* their uses are determined by the most general category schema preposition. In Cognitive Grammar it means that the landmark entity is elaborated by a structure of the nominal profile whereas the trajector is a nominal or a relation. The common feature of both prepositions is also the fact that the salient participants of the relation i.e., the trajector and the landmark, operate within a dominium. Nevertheless, there is the substantial difference between the trajector – landmark interaction. In the case of the preposition *with* the relational participants conceptually express direct contact whereas in the case of the preposition *by* the contact is only indirect.

The analyses and conclusions drawn from them by no means give exhaustive answer for the questions about English prepositions *with* and *by* but hopefully will encourage further research in that subject matter.

Streszczenie

Aktualny stan wiedzy dotyczący przyimków nie dostarcza jednoznacznej i satysfakcjonującej odpowiedzi jeśli chodzi o naturę kategorii przyimek. Językoznawcy ogólnie klasyfikują przyimki jako słowa leksykalne lub nie-leksykalne pełniące wyłącznie funkcje gramatyczne. W książkach do gramatyki przyimki są przedstawiane w relacji do innych kategorii gramatycznych raczej niż jako oddzielna kategoria. Jednym z możliwych sposobów podejścia oferujących metodologię dla znalezienia odpowiedzi na pytanie o to czym jest przyimek stanowi Gramatyka Kognitywna. W tym kognitywnym poglądzie przyimki są scharakteryzowane jako relacje atemporalne z racji ich relacyjnego profilu.

Przedstawiona dysertacja zatytułowana *Badania struktury kategorii angielskich przyimków **with** i **by**: w metodologii Gramatyki Kognitywnej* ma na celu odpowiedzieć na pytanie o naturę dwóch angielskich przyimków: **with** i **by**. Analizy przeprowadzone z kognitywnej perspektywy, zakorzenione w Langackerowskiej Gramatyce Kognitywnej dostarczają dowodów na potwierdzenie tezy, że **with** tak samo jak **by** mogą być sklasyfikowane jako indywidualne kategorie. Każda z dwóch kategorii jest scharakteryzowana poprzez swoją indywidualną strukturę semantyczną zawierającą schematy sankcjonujące jej użycia. W pracy przyjęto, że podstawą w poszukiwaniu najbardziej schematycznej reprezentacji przyimków **with** i **by** jest ogólny schemat kategorii przyimek zaproponowany przez Turewicz (2005) i który jest spójny z poglądem Langackera (1987, 1991). Zatem przyjęto, że znaczenie struktury każdego z dwóch przyimków może zostać przedstawione przez wysoce abstrakcyjny schemat, który zawiera wszystkie użycia **with** i **by** w języku angielskim.

Przegląd niektórych nie-kognitywnych podejść w Rozdziale I wprowadza temat angielskich przyimków w tej pracy. Tutaj przedstawiono jaki jest wpływ tradycyjnych poglądów na bardziej współczesne stanowiska i sposób w jaki nie-kognitywne podejścia są odzwierciedlone w niektórych źródłach dydaktycznych. Zastosowanie dydaktyczne podejść strukturalistów i generatywistów do języka, a dokładniej do przyimków wskazują, że przyimki są kwestią struktury gramatycznej.

Po przeglądzie nie-kognitywnych podejść następuje przegląd studiów kognitywnych na ten temat w Rozdziale II. Przedstawienie najbardziej wpływowych prac kognitywnych zakorzenionych w językoznawstwie kognitywnym skutkuje wnioskiem, że pomimo iż

wszystkie są pracami kognitywnymi, to znacząco się różnią. Różnice dotyczą zarówno metod jak i wniosków.

Gramatyka Kognitywna jest przedstawiona oddzielnie od innych podejść kognitywnych w Rozdziale III. Podejściu Langackerowskiemu poświęcono bardziej szczegółową charakterystykę, ponieważ analizy przeprowadzone w przedstawianej pracy zostały wykonane w zakresie Gramatyki Kognitywnej. Kategoria przyimek w Gramatyce Kognitywnej profiluje relacje atemporalne; wszystkie predykaty są albo nominalne albo relacyjne. Te relacyjne zawierają dwie grupy, predykatów procesowych i predykatów atemporalnych. Atemporalna kategoria przyimek może być pojmowana jako schematyczna sieć sensów oparta na danych empirycznych. Struktura angielskich przyimków *with* i *by* jest analizowana z tej perspektywy, a struktura każdej z tych dwóch złożonych kategorii jest przedstawiona jako schemat pojęciowy / semantyczny.

Analizy przedstawione w Rozdziale IV tej pracy zaczynają się identyfikacją najistotniejszych i schematycznych figur relacji, mianowicie schematycznego trajektora i schematycznego landmarka. Przyjęłam stanowisko Langackera, które mówi że trajektor *with* znajduje się w sąsiedztwie jego landmarka. Zebrane dane językowe i analizy współzależności pomiędzy schematycznymi figurami trajektora i landmarka pozwoliły mi zmodyfikować i doprecyzować ten typ relacji. Bardziej szczegółowa identyfikacja obszaru, który Langacker nazywa „sąsiedztwem” ujawniła, że pozycja landmarka w rzeczywistości tworzy jego dominium, obszar interakcji trajektor – landmark. W przypadku przyimka *with* postuluję, że interakcja w atemporalnej relacji pomiędzy nominalnym landmarkiem i nominalnym bądź relacyjnym trajektorem jest relacją bezpośredniego kontaktu pomiędzy uczestniczącymi elementami. Wyrażenie „bezpośredni kontakt” jest rozumiane jako brak ingerujących elementów pomiędzy schematycznymi jednostkami trajektora i landmarka, niezależnie od rzeczywistej dzielącej je odległości. Zatem struktura kategorii *with* wyrażająca schematyczny kontakt odnosi się do zawartości semantycznej przedmiotowego przyimka i zawiera wszystkie możliwe pod-schematy znaczeniowe jego użycia.

W przypadku przyimka *by* (Rozdział V) także przyjęłam stanowisko Langackera jako podstawę. Niemniej jednak analiza materiału językowego pozwoliła mi delikatnie je zmodyfikować. Langacker zauważa, że *by* jest jednym z morfemów wyrażających peryfrazę i że podkreśla aktywną rolę dopełnienia. Dodatkowo, językoznawca wskazuje, że landmark *by*

funkcjonuje także jako trajektor znominalizowanego czasownika. W efekcie syntezy obserwacji Langackera dotyczących charakterystyki *by* oraz cech najistotniejszych figur relacyjnych tj., landmarka i trajektora, definiuję schematyczne znaczenie złożonej kategorii *by*. Zatem, jak zauważyłam na podstawie analiz danych językowych, mając na uwadze jedną z charakterystycznych cech figury trajektora którą jest jego zdolność do poruszania się lub bycia aktywnym, w procesie integracji semantycznej procesowy trajektor staje się landmarkiem *by*; zachowuje swoją aktywną funkcję w relacji trajektor – landmark na poziomie zdania. W konsekwencji, takie obserwacje pozwoliły mi przyjąć pojęcie oddziaływania zakodowane w relacji *by*, ponieważ to pojęcie, w mojej skromnej opinii, obejmuje charakter aktywnej roli landmarka. Funkcją landmarka jest tworzenie dominium umożliwiające zaistnienie interakcji trajektor – landmark. Zatem odkryłam, że choć podobnie jak w przypadku *with*, trajektor i landmark dzielą to samo dominium to nie znaczy, że pozostają w kontakcie. Innymi słowy, postuluję, że w przypadku przyimka *by*, typ interakcji trajektor – landmark nie jest relacją bezpośredniego kontaktu. Zamiast tego, chociaż kontakt pomiędzy tymi figurami jest nieunikniony, w żadnym razie nie jest to kontakt bezpośredni; taki typ kontaktu jest kontaktem pośrednim. Konsekwentnie, na podstawie własnych obserwacji formułuję definicję schematycznego znaczenia *by*; ten przyimek profiluje relację atemporalną trajektor – landmark w obrębie wpływu/ oddziaływania dominium landmarka. Taki rodzaj interakcji nazwano *oddziaływanie, jako* że aktywność landmarka umożliwia zaistnienie trajektora w obrębie dominium.

Analizy przeprowadzone w przedstawionej pracy pokazały, że w przypadku obu przyimków, tj., *with* i *by* ich użycia są określone przez najbardziej uogólniony schemat kategorii przyimek. W Gramatyce Kognitywnej oznacza to, że landmark jest uszczegółowiony przez strukturę o profilu nominalnym, podczas gdy trajektor jest nominalny lub relacyjny. Wspólną cechą obu przyimków jest także fakt, że istotni uczestnicy relacji tj. trajektor i landmark, operują w obrębie dominium. Niemniej jednak, jest istotna różnica w rodzaju interakcji trajektor – landmark. W przypadku przyimka *with* uczestnicy relacji konceptualnie wyrażają bezpośredni kontakt, podczas gdy w przypadku przyimka *by* kontakt jest jedynie pośredni. Analizy i wnioski z nich wyciągnięte w żadnym razie nie udzielają wyczerpującej odpowiedzi na pytania o angielskie przyimki *with* i *by* ale przy odrobinie szczęścia staną się zachętą do dalszych badań w tej materii.